N. 86.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 30 Pazdziernika V. S. ROKU 1807.

S. PETERSBURG VS. d. 18 Pazdziernika. Zaleceni od główno kommenderuiącego pierwszym wydziałem woysk ziemskich G. infanteryi Tatiszczewa, nadgrodę otrzymali GM. Kanownicin, GL. Samarin, Tayny konsyliarz Polikarpow order S. Anny 1 klassy, ostatni zasiadać ma w Senacie. GM. Lychaczew znaki brylantowe S. Anny 2 klassy. Aktualny stanu konsyliarz Olenin S. Anny 1 klassy. W nadgrodę obywatelskich zasług otrzymali order S. Włodzimierza 3 klassy. GM. Jlin, Ober policmeyster Moskiewski Bałatow, aktualny Kammerher Riabinin, Gubernator cywilny Moskiewski Łańskoy, Prezydent Jufiantski Korf, wice Gubernator Jarosławski X. Urusow S. Petersburski Hołochwastow, Tulski Nowikow, Podolski Sofonowicz, Półkownik Himler, Buchmeier.

W reskrypcie danym G. infanteryi Bekleszow kommenderuiącemu 2 wydziałem woysk ziemskich, J. J. Mość oświadcza naywyższe ukontentowanie wszystkim obywatelom Gubernii wydział ten składaiących, za gorliwość okazaną w zebraniu i oporządzeniu milicyi; która gdy iuż rozwiązaną została po zakończoney woynie, Imperator Jmć stanowi. 1. Wszyscy urzędnicy w ziemskiém woysku służący otrzymaią złote medale, które nosić mogą na wstędze orderu S. Włodzimierza. 2. Ciż urzędnicy po rozwiązaniu milicyi mogą nosić mundur teraznieyszy swoiey dywizyi. 3. Nadgradzaiąc zasługę tych urzędników, którzy w bitwie byli J. J. Mość kazał im dać medale złote, które nosić maią na wstędze orderu S. Jerzego. 4. Zołnierzom którzy także walczyli, będą dane medale srebrne na wstędze orderowey S. Jerzego.

Officyerom armii przez Generała Barona Bennigsena zaleconym w przeciągu kampanii ostatniey, za mężtwo i odwagę znamienitą, po oświadczeniu naywyższego ukontentowania Imperator Jmć rozkazał zkrócić czas przepisany ustawą do otrzymania orderu woiennego, to iest Stabs Officyerom 2 lata, Ober Officyerom rok 1. Twerski Gubernator cywilny Arseniew otrzymał order S. Anny 2 klassy. Stanu konsyliarz Pluskow został Grodzieńskim Wice Gubernatorem. Stanu Konsyliarz Koczubey zgromadził w Półtawie do domu własnego 12 panienek szlacheckich od lat 7 do 11 ubogiego stanu, które pod okiem i dozorem żony iego biorą wychowanie, ucząc się czytać, pisać, katechizmu, ięzyków Niemieckiego i Francuzkiego, historyi świętey, arytmetyki, rysunków, utrzymywane zupełnie kosztem wspomnionego konsyliarza.

Przez kilka dni ostatnich w tuteyszey szkole kupieckiey młodź ucząca się czyniła publiczny popis z postępku w naukach, to iest religii i moralności, arytmetyki, algebry, Geometryi, Geografii, handlu i buchalteryi, historyi naturalney, technologii, encyklopedyi, pisania, rysunków, ięzyka Rossyiskiego, Niemieckiego, Francuzkiego, Angielskiego, Włoskiego, tańców; po zakończoném doświadczeniu rozdawane uczniom dystyngwuiącym się nadgrody w medalach i księgach, które odebrało osob 146.

WIEDEN d. 24 pazdziernika. W Budzie Stany Węgierskie odprawiły 60 posiedzenie seymowe, i iak słychać użyły Arcy X. Palatina do wyiednania u dworu, ażeby na ich żądania zezwolił. Chce z swoiey strony Cesarz dać Królestwu Węgierskiemu za 80 millionów złot. ryńs. bankocetlów obciążaiących skarb Monarchii, który tym sposobem iedynie być może przyprowadzony do porządku. Oświadczaią Węgrzyni gotowość w przyięciu na siebie tego ciężaru, lecz gdyby razem zpadł na nich; mógłby wielu obywatelom być przykry; proszą przeto, ażeby summa ogromna na lat 4 przynaymniey rozłożoną była. Inaczey rząd rozumie, i podobno nalegać żechce, ażeby Stany daiąc dowod chęci gorliwey dla dobra publicznego, millionów 80 na lat 2 rozdzielili. Rzecz obiaśni się lepiey za przybyciem panuiącego do Budy.

Angielskie eskadry napełniaią same teraz morze śrzodziemne i Adryatycką odnogę, przez co handel w powszechności, nawet oboiętnych narodów cierpi nieskończenie; słychać że porty Austryackie Trieste i Fiume zamknięte być maią. Ponieważ w takich okolicznościach Anglicy nie dozwalaią żadnym statkom zbroynym ukazywać się na morzu, korzystaiąc z pomyślnego zdarzenia rozboynicy Afrykańscy śrzodziemne przebiegaią swobodnie zabieraiąc okręta kupieckie; sama tylko flaga Francuzka wzgląd u nich znayduie.

Kwitnie spokoyność nad brzegami Dunaiu, Czerny iednak, chociaż oddalili się Turcy, trzyma lud swóy w gotowości do potrzeby. To pewna, że Wezyr W. długo nie chciał pozwolić na zawieszenie broni między Portą i Serwianami, oświadczaiąc iż nieodmiennie postanowił całą potęgę Sułtana przeprowadzić w górę Dunaiu, buntowników ukarać przykładnie, Serwią mieczem i ogniem zniszczyć; lecz nakoniec zkłonił się do myśli łagodnieyszych. Wiadomo, iż przed zakończeniem woyny G. Marmont miał prowadzić woyska Francuzkie do brzegów Dunaiu, straż przednia iuż znaydowała się między Trawnick i Zwornick; poźniey te obozy oddali-

ły się do Albanii i Dalmacyi, zkąd nie tylko nie wychodzą ku Włoskim granicom, owszem ztamtąd czekaią posiłków, które potęgę Napoleona w tey stronie podniosą do 100 tysięcy żołnierza.

Jest wiadomość potrzebuiąca potwierdzenia, że Ambassador Brytannii W. Lord Paget zwyciężywszy wiele przeszkod, nakoniec wiechał do Constantinopola, i bardzo dobrze od Turków został przyięty; przeciwnym sposobem poseł Francuzki G. Sebastiani miał opuścić stolicę Ottomańską i oddalić się do Paryża. O tém nie wątpiemy, że ostatni umocowany przez Napoleona u Selima 3, nie odebrał ieszcze listów wierzytelnych do Mustafy 4, który iednak wysłał posła do Francyi donosząc o swoiém na tron wstąpieniu, ten zaś dawno Ren przebył w Strasburgu.

Miasto Carinthii Judenburg sławne w dzieiach kampanii r. 1797, d. 13 zupełnie zpłonęło przypadkowym ogniem; wiatr był tak gwałtowny, że naydzielnieyszy ratunek nie skutkował, owszem pomoc od żołnierzy i obywatelów czyniona zdała się rozszerzać płomienie. W tak okropnym przypadku nie tylko zgineły wszystkie domy z całym maiątkiem obywatelów, aleteż wiele osob życie utraciło.

Granicznego Szląska smutna iest postać, nie ustępuią z tey prowincyi woyska Francuzkie, przyczynę daiąc, iż kontrybucye podczas woyny narzucone dotąd wypłacone nie są. Rząd Pruski używał sposobów wielorakich, nakłaniaiąc obywatelow do zadość uczynienia żądaniu nieprzyiacioł; lecz gdy słowa nie pomagały, d. 21 przystąpić kazał do wykonania zapowiedzianey dawno exekucyi. Słychać że kontrybucye w Szląsku i drugich prowincyach przywróconych Królowi Pruskiemu dotąd nie wybrane, wynoszą ieszcze kilkadziesiąt millionów franków Hannower zawinił 17 millionów; ten kray dotąd był rządzony przez Administratorów na łonie onego wybranych; nie dawno Francuzcy wodzowie odmienili wszystko, poruczaiąc władzę cywilną woyskowym kommendantom, i przyczynę dali, że tym sposobem ich rozkazy prędzey wykonane, a woyska lepiey żołdem i żywnością opatrzone będą.

W miastach zkładaiących teraz Królestwo Westfalskie było 5 Akademii, w Goettingen, Halle, Marburg, Rinteln, Helmstadt, Król Hieronim 2 tylko z nich ma zostawić, które niewiadomo. Halską rząd Pruski przenosi do Frankfortu nad Odrą albotéż do Berlina.

Nad brzegami Renu Francuzi zgromadzać poczeli wiele regimentów, które gdy uformuią słuszne woysko, to przeydzie niemieszkaiąc do Włoch przez Szwaycary; przyczyny zgadywać nie będziemy; słychać że do Sycylii nie będzie iuz przedsięwzięta wyprawa którą dziś bez wielkiey trudności mogą uskutecznić Francuzi, zwłaszcza gdy Angielskie flotty oddaliły się na wschod ku brzegom Tureckim, a wspomniona wyspa żołnierzy własnych i posiłkowych ma niewiele. Rozumieią niektórzy że Królowie Wiktor Sardyński, Ferdynand Sycyliiski wkrótce zawrą przymierze z Napoleonem.

Pamięta u nas każdy, że uczony Hoegelmuller miał przedsięwziąć podróż do wschodnich kraiów, tym końcem od rządu i wielu znacznieyszych obywatelów mianowicie zaś od Arcy X. Karola odebrał potężne wsparcie; ludzie oświeceni przesłali do niego rozmaite zapytania tyczące się praw, obyczaiów, religii, starożytności, dzieiów wschodnich, na które miał podróżny szukać odpowiedzi w Natolii, Egipcie, Arabii, Persyi, Jndyi. Gdy iuż była gotowość wszelka do wyiazdu, zaszły nieprzewidziane trudności, podróż na rok następuiący odłożyć musiał Hoegelmuller, ażeby więcey ieszcze pytań i zagadek do dawnych przydano.

LONDYN d. 2 pazdziernika. W kapitulacyi zawartey z Duńczykami nie uczyniono żadney wzmianki o powróceniu Krystyanowi 7 zabraney flotty; iednak rozumieią z Anglików niektórzy, że wszystkie statki będą iemu oddane w spokoyney chwili, zasadzaiąc zdanie swoie na tém, iż Admiralicya ieszcze rozkazow nie ogłosiła względem oszacowania zdobytych okrętów, i zapłacenia ich wartości maytkom naszym i woysku morskiemu. Taiemnicę rządową zgłębić trudno; lecz odpowiedź na taki zarzut iest łatwa; nie podobna było statki oszacować, wartość kazać opłacić w tak krótkim czasie; co nastąpi w tenczas przyzwoicie, gdy flottę Duńską do portów naszych zprowadziemy. Lecz gdybyśmy nawet zdobycz kiedykolwiek powrócić mieli zwyciężonym, w żadnym przypadku nie dopuści rząd, Parlament, narod ażeby rycerstwo Angielskie pozbawione było nadgrody zasłużoney. Bywało nie raz, że okręta podbite nie przybyły do portów naszych, a iednak wartość onych zwycięzcom oddawano, iak się stało po wygraney w Trafalgar, gdzie część znacznieysza Francuzkich i Hiszpańskich statków przez umieraiącego Nelsona zabranych w dniu następuiącym po bitwie nawałność o skały roztrąciła.

Powiadano, iż woyska i flotty nasze według brzmienia kapitulacyi Coppenhagę i Zelandyą opuścić miały w czasie 6 tygodniowym; ta myśl była Admirała Gambier i Lorda Catchart; lecz naprzód powstały nie zwykłe burze i nawałności, które gdy przeszkadzały zabierać żołnierzy i zdobycz na okręta w krótkim czasie, Angielscy wodzowie oświadczyli kommenderuiącemu G. Peymann, że dni 12 nad zamierzony czas muszą zabawić w Danii. Ta okoliczność pokazuie, że Peymann nie umarł; w nogę tylko iest raniony, gdy przed zaczęciem bombardowania czynił wycieczkę. Okazało się poźniey, iż następca tronu nie tylko nie potwierdził kapitulacyi, aleteż zawarł z Francyą zaczepne i obronne przymierze; o którém gdy nasi Ministrowie niedawno wiadomość odebrali, zgromadzili się wszyscy do Króla na radę walną, i postanowili ieszcze bardziey spoźnić wypróżnienie Coppenhagi i Zelandyi.

Jakoż Półkownik Phips brat Prezydenta Admiralicyi Lorda Mulgrave został natychmiast posłany do Sundu, z rozkazem co czynić maią. Słychać, że część tylko naszey flotty powróci do portów oyczystych prowadząc okręta zdobyte na Duńczykach, resztę zostawiemy na półnoscy pod Admirałem Effington, który ma strzedz naypilniey, ażeby Duńczycy i Francuzi przez Belt większy wtargnąć nie mogli do Zelandyi; ta zaś wyspa żeby w moc nieprzyiacielską nie odpadła, podobno znaczna część armii lądowey zostanie w Coppenhadze na zimę; spodziewaią się Anglicy, że następuiąca zima nie będzie ostrą, iak była w połowie 17 wieku, gdy Karol Gustaw Szwedzkie rycerstwo prowadząc z Polski, po lodach przeszedł Belt mnieyszy i większy, i do Zelandyi trafił szczęśliwie.

Cokolwiek nastąpi, u nas powszechne iest rozumienie, że gdyby nawet inne woyska lądowe miały powracać do Anglii, zostanie iednak na północy legion Hannowerski, którego waleczność na teraznieyszey wyprawie uwielbili wodzowie nasi, i przeydzie na brzeg Szwedzki, ażeby Francuzów pogróżki przeciw Gustawowi Adolfowi daremnemi uczynił. Z swoiey strony Monarcha Szwedzki miał oświadczyć naszemu rządowi, że cała iego potęga morska, wszystkie flotty i flottylle będą czekać w zupełney gotowości rozkazów do połączenia się i dokazywania spólnego z Angielskiemi. Zganiłby Ministrów Parlament i narod, gdyby temu zprzymierzeńcowi posiłków odmówili.

Niedawno Lordowie Whitworth i Malmesbury z Ministrem Canning rozmów kilka mieli; wnet rozeszła się pogłoska, że o pokoy z Francyą traktować mamy; nawet powiadano; że z obustron wysłane statki pod białą flagą poprzedzaiące negocyacyą trudności ułatwiać zaczeły; zkąd zwyczayne obróty handlarzów papierowych; lecz ci nie długo zyskiwali, zna każdy z Anglików, że dziś ugoda prawie niepodobna, gdy nieprzyiaciel twarde nam warunki podaie, których tryumfuiąca wszędy Brytannia W. przyiąć bez upodlenia nie może.

Nie o zgodzie lecz o nowych woynach i wyprawach przemyśla Admiralicya. Naprzód wielkie woysko i mocną flottę chce wysłać do Egiptu; GL. Fraser usiłował nakłonić Mammeluków do odnowienia z Anglią przymierza; lecz staranie było daremne. Przeto cokolwiek było mniey potrzebnych żołnierzy w Malcie i Sycylii zprowadził do siebie; do Messiny odesłał wszystkich ranionych i chorych, czekaiąc z Anglii obiecanego posiłku, z którym zamyśla podbić Egipt. Z tey krainy rząd nasz oka nie zpuszcza, dobrze wiedząc iż Francya oney pożąda, spodziewaiąc się, gdyby tam panowała, mieć wszelkie produkta, które dziś same tylko wyspy cukrowe wydaią.

O wyprawie Lorda Collingwood do ciaśniny Dardanelskiey, o poselstwie Lorda Paget do Constantinopola nic nie wiemy; to pewna że Lord Pembrocke Ambassador wyznaczony do Wiedeńskiego dworu, gdy tam nie mógł wykonać zlecenia sobie danego, pośpieszył do Malty, niosąc nowe instrukcye wodzom Angielskim na morzu śrzodziemném, co poczynać maią w każdym przypadku.

Przeydźmy do Portugallii. Ministrowie nasi pytali się Regenta, z kim obiera przymierze; z Anglią czyliteż iey nieprzyiacielem, gdy oboiętnym zostać nie podobno. Utrzymuiąc nasz związek wystawia dzierżawy Europeyskie na łup Francuzom i Hiszpanom; łącząc się z temi stracić może osady zamorskie. Gdyby iednak obrał dochowanie dawnych traktatów z Brytannami, ci ofiaruią naywiększe posiłki; nie zaraz na początku woyny dwór Lisboński ma przenosić się Brezylii; doświadczyć trzeba, czyli nieprzyiaciel nie może być wstrzymany i odparty. Z wielu okoliczności wnosiemy, że ta iest myśl rządu naszego. Admirałowi Gambier i Lordowi Catchart posłano rozkazy, które maią odpieczętować stanowszy już w odległości pewney od brzegów Duńskich. G. Fox naywyższy kommendant w Sycylii odieżdzaiąc do Anglii dał ostatnie hasło Lisbona. Ztąd wnosiemy, że woyska i flotty, które dziś dokazuią na morzu Baltyckiém i śrzodziemném, ieśli tylko zechce zprzymierzeniec, w czasie naykrótszym pośpieszyć mogą do uścia rzeki Tagus, osadzić Lisbonę, opanować flottę, i warownieysze przynaymniey twierdze Portugalczyków ubezpieczyć.

Lecz poniewaź myśl X. Brezylii iest nie wiadoma, rząd Angielski na wszelkie przypadki chce być gotowym. Już do Cork portu Jrlandzkiego przybył G. Stewart, i siadł z 10 t. lądowego żołnierza na statki przewozowe, którym na straż przydany Admirał Drury ma wszystko zaprowadzić naprzód do Madery, ztamtąd do Brezylii i te osady opanować. Chociaż i ta ieszcze wyprawa znaleść może przeszkodę, ieżeli zwłaszcza bez zezwolenia dworu Lisbońskiego przedsięwzięta będzie; w tym razie Hiszpani z Buenos Ayres i nadbrzeżow Platy przeyść mogą do sądziedzkiey Brezylii, i Portugalczykom dopomagać w odparciu Anglików. Rozeszła się dziś u nas niespodziana i do wiary trudna wiadomość, iż G. Whitelocke i Admirał Murray opanowali Buenos Ayres; nie wiemy iakim sposobem rzecz stać się mogła; doniosł o tém statek Portugalski niedawno z Rio Janeiro przybyły do Lisbony.

Amerykańskie interessa dotąd są zawikłane i niepewne. Paryzkie pisma ogłosiły woynę między dwóma narodami za nieuchronną i bliską; nasze zaś Ministeryalne inaczey rozumieią. Wprawdzie poseł RPtey Monroe pożegnał Króla, i do Ameryki powraca; lecz prezentował u dworu następcę posła Pinckney, i dotąd bawi w Londynie, nie przerywaiąc negocyacyi zaczętey. Już zaś dobrze wiemy, że Prezydent Jefferson człowiek stanu cywilnego woyną się brzydzi, od niey unika wszelkim sposobem, gdyż zna doskonale, że pierwszym owocem zerwania przy-

iżni byłoby dla nas poymanie tysiącznych statków Amerykańskich, i zniszczenie zupełne handlu Republikantów kwitnącego. Przeciwnicy mogą pomyślić o podbiciu Canady i drugich dzierżaw Angielskich w Ameryce północney, lecz ta zdobycz nie iest niezawodną; mocna iest Brytannia W. w krótkim czasie na każde mieysce potrzeby posiłki przesłać, czyli własne prowincye zasłonić zeche od napaści, albo nieprzyiacielskie naieżdżać.

G. Wellesley, który pod Lordem Catchart wiele przyłożył się do wzięcia Coppenhagi, przybył ztamtąd i Królowi był prezentowany. Doniosł między innemi, że wielu maytków Szwedzkich zaciągneło się dobrowolnie na żołd Angielski do przeprowadzenia Duńskiey flotty. W tych dniach mieliśmy burzę straszliwą; za ludzkiey pamięci woda na Tamizie tak wysoka nie była; niemało kupieckich statków zgineło, nayb ardziey przy Szkockim brzegu. Wczora Minister Canning oświadczył posłom zagranicznym, że uście rzeki Eyder iest zamknięte żeglarzom wszystkich narodów.

Jak Hiszpani pokazali się walecznemi w obronie miasta Buenos Ayres, tak po odniesioney korzyści okazuią się patryotami gorliwemi; przyszedł do G. Liniers rozkaz od X. Pokoiu, że Król Katolicki zabrania w portach całey Monarchii przyimować Angielskie towary i produkta; kupcy nasi naprzód wezwani przez Kapitana Popham, poźniey uwiedzeni nadzieią podbicia całey prowincyi Plata, niezmierną ilość towarów tam zprowadzili; dali sobie słowo Hiszpani nic nie kupować u nieprzyiaciela, i dotrzymuią rzetelnie; tak więc nasi muszą rzeczy swoie odwozić do Europy, gdyż w Przygórku dobrey nadziei i Indyi wschodniey przydatnemi do handlu być nie mogą, w Indyi zachodniey nie mogą tak wiele kupować kolonistowie dla niedostatku gotowizny.

Politycy Londyńscy głoszą, że rząd nasz zachęcaiąc Portugallii Regenta do zachowania związku z Brytannią W. przyrzeka iemu, nie tylko dwór i cokolwiek może być uniesione przewieść do Brezylii, aleteż dopomodz do podbicia Ameryki Hiszpańskiey. Przypadki niedawno zdarzone nad rzeką Plata pokazały, że to zawoiowanie kraiów dalekich i rozległych nie iest nayłatwieysze, iak dotąd powszechnie rozumiano.

Z Indyi wschodniey przysłane doniesienia pokazuią, że rodowici kraiu tego mieszkańce zaczeli myślić o zrzuceniu iarzma Angielskiego. Po tak wielu spiskach nowy niedawno został odkryty, przez żołnierzy Indyiskich Seapoys zwanych zkleiony, których wiele tysięcy kompania na żołdzie swoim utrzymuie, nie sami tylko żołnierze prości, aleteż wiele osob z starszyzny do dzieła należało.

KIEL 20 pazdziernika. Oddalenie się rychłe Anglików z Coppenhagi iest więcey niż niepewne; część woyska lądowego poszła do Corsoer nad Belt większy, część flotty opasuie Zelandyą, broniąc przystępu do wyspy; pozwolenie u G. Peymann żądane od nieprzyiaciela, żeby mógł stać dni 12 nad czas kapitulacyą zamierzony, pokazuie, iż Catchart i Gambier odebrali, albo wkrótce spodziewaią się odebrać z Londynu rozkaz, ażeby na mieyscu zostali; iednak artyllerya, zawady obozowe, konie są zprowadzone na okręta.

Smierć G. Peymann położyć trzeba między płonne wieści, iakoteż ową niby 36 millionów talarów przenoszącą szkodę przez bombardowanie sprawioną w Coppenhadze; ponieważ kompania assekuracyina ogniowa po dokładnym rachunku nie więcey zapłaci nad 24 beczki złota, co nawet 2 millionów talarów nie czyni. Może iednak szkoda Koronie Duńskiey zadana zbliżyć się do wyższey summy, gdy do zpalonych lub uszkodzonych domów przydamy zabraną flottę do żeglugi zdolną, zburzone werfty, wypróżnione arsenały; morskę ammunicyą nie podobna było zmieścić na 40 wielkich statkach; cóż mówić o tak wielu dział tysiącach, kulach, prochu, rozmaitey broni. Okręta niedokończone Popham kończyć kazał, do czego przez rekwizycyą użyto ludzi Duńskich, prócz 2 tysięcy kilkaset rzemieślników z flotty Angielskiey przysłanych. Jnne okręta, których wprędce dokończyć nie można było, rozebrał i na statki swoie przeniosł, sztukami porządnie ułożonemi nieprzyiaciel.

Xiąże Duński Krystyan wielkorządca Norwegii wydał odezwę do obywatelów, zachęcaiąc ażeby wzieli się do broni, i gotowemi byli do odparcia nieprzyiacioł, dziś zwłaszcza gdy Norwegia od innych prowincyi Duńskich przecięta, własnym siłom zostawiona, bez nadziei otrzymania prędkiego posiłku, dać powinna świetny dowod męztwa i poświęcenia się panuiącemu domowi. Usłuchali głosu iego mieszkańce i garnizon miasta Christiansand, w którego porcie stały na straży 2 okręta liniowe i kilka mnieyszych statków zbroynych. Kapitan Angielski Stafford zbliżywszy się do brzegu z liczną eskadrą, naprzód wezwał do poddania się Duńczyków, mianowicie wydania okrętów; co gdy odmówiono strzelać zaczoł. Dawały nawzaiem ognia batterye lądowe, szalupy działowe w liczbie 5 zbliżyły się do nieprzyiaciela, który widząc daremne usiłowania swoie, odszedł na głębinę, podobno dla tego żeby większą potęgę zprowadził, i attak ponowił.

Z Królewca smutne wiadomości przychodzą; woyna okropne ślady zostawiła w prowincyach Pruskich; bydła i koni prawie nie maią mieszkańce, żywności mało, pola nie usiane; choroby zagęszczone ludu wiele codzień zabieraią, tak dalece, iż na okręta przychodzące z Memla, Pillawy, Królewca w portach Duńskich i Szwedzkich 14 dniową kwarantannę włożyć musiano.